

سینا: مرکز انتقال خون ایران

اولویت‌های پرثو، مشی

مؤسسه عالی آموزشی و پرثو، مشی طب انتقال خون

حوزه معاونت آموزشی و پرثو، مشی

فروردین ماه ۱۳۹۳

مقدمه:

طب انتقال خون یکی از شاخه‌های علوم پزشکی است که نقشی مهم و غیر قابل انکار در ارائه خدمات درمانی به بیماران دارد و باید جایگاه آن در کشور مورد توجه جدی سیاستگذاران و برنامه ریزان حوزه سلامت قرار گیرد. سالانه بیش از ۲/۵ میلیون نفر داوطلب اهدای خون کامل (Whole blood)، پلاکت، پلاسما و یا سلول بنیادی خونساز به مراکز انتقال خون سراسر کشور مراجعه می‌کنند و این جمعیت داوطلب یکی از سرمایه‌های اصلی نظام سلامت هستند. از این تعداد داوطلب، بیش از ۲ میلیون نفر موفق به اهدای خون می‌شوند و در نهایت سالانه بیش از ۴/۵ میلیون واحد فرآورده تولید و جهت تزریق به بیماران بین مراکز درمانی کشور توزیع می‌گردد. به عبارت دیگر حداقل ۱۰٪ مردم کشور درگیر موضوعی بنام انتقال خون هستند، لذا حوزه انتقال خون، سیاستگذاری ویژه و برنامه‌ریزی دقیقی را می‌طلبد که لازمه آن انجام پژوهش‌های کاربردی برای ارائه راهبردهای روشن و توسعه فناوری در این زمینه است.

با توجه به محدودیت منابع باید سیاستگذاری و مدیریت فعالیت‌های تحقیقاتی به گونه‌ای صورت گیرد که هدف استفاده بهینه از منابع انسانی و مالی تحقق یابد. از این رو مهمترین وجه مدیریت پژوهش، شناسایی اولویت‌های تحقیقاتی و برنامه‌ریزی منسجم برای اجرای آن می‌باشد.

تعیین اولویت‌های پژوهشی در سازمان انتقال خون برای نخستین بار با روش پیشنهادی شورای پژوهش حوزه سلامت برای توسعه (COHRED) در سال ۱۳۸۳ انجام شد. این فرآیند که با همکاری جمع‌کثیری از ذینفعان درون و برون سازمانی انجام گرفت، منجر به تعیین ۱۷ حیطه پژوهشی و ۹۸ عنوان تحقیقاتی گردید و پس از تأیید شورای پژوهشی سازمان مورد بهره‌برداری قرار گرفت.

با توجه به ضرورت‌های ذکر شده و تغییر نیازها، بازنگری و تدوین اولویت‌ها در سال ۱۳۹۲ در دستور کار حوزه معاونت آموزشی و پژوهشی قرار گرفت. در این مقطع، تهیه اولویت‌ها به کارگروه‌هایی مشتمل بر ۹ کارگروه علمی محول شد. در جلسات بارش افکار این کارگروه‌ها که جمعی از اعضای هیات علمی و متخصصین موسسه آموزش عالی طب انتقال خون و سازمان انتقال خون مشارکت داشتند، اولویت‌ها تدوین گردید. در هنگام تدوین اولویت‌ها یکی از نکاتی که مورد توجه بوده، وضعیت تحقیقات انجام شده در سال‌های قبل بوده است، به نحوی که تلاش شده از انجام تحقیقات تکراری و یا تحقیقات در حیطه‌های غیر ضروری اجتناب شود. سپس در کمیته‌ای متشکل از مسئولین سازمان انتقال خون و موسسه عالی آموزشی و پژوهشی طب انتقال خون عناوین مورد بررسی قرار گرفت و موارد مورد نظر تصویب گردید.

اولویت‌های پژوهشی موسسه عالی آموزشی و پژوهشی طب انتقال خون

فروردین ماه ۱۳۹۳

در این مجموعه که در حال حاضر در اختیار علاقمندان قرار گرفته است، حدود ۱۲۰ عنوان پژوهشی در ۱۰ حیطه انتقال خون وجود دارد. با این باور که محصول تلاش‌های علمی صاحب‌نظران و اندیشمندان هر مجموعه می‌تواند منجر به ارایه ایده‌های جدید، تحول و نوآوری در عرصه انتقال خون گردد، امید است استفاده از این اولویت‌ها در پیشبرد اهداف پژوهشی و دستیابی به اهداف عالی سازمان انتقال خون ایران و موسسه آموزشی و پژوهشی طب انتقال خون مثمرتر واقع شود. در این جا بر خود لازم می‌دانم از سرکار خانم دکتر مقصدلو، تمام اعضای هیات علمی و متخصصانی که با حضور منظم و فعال در کارگروه‌های علمی در تهیه این مجموعه نقش بسزایی داشته‌اند، تشکر و قدردانی نمایم. ضمن استقبال از همکاری کلیه پژوهشگران و متخصصین، ارائه نظرات و پیشنهادات کلیه عزیزان در جهت ارتقای این مجموعه، موجب امتنان خواهد بود.

دکتر علی اکبر پور فتح اله

مدیر عامل سازمان و سرپرست

مؤسسه عالی آموزشی و پژوهشی طب انتقال خون

فروردین ۱۳۹۳

اولویت‌های پژوهشی موسسه عالی آموزشی و پژوهشی طب انتقال خون

فروردین ماه ۱۳۹۳

اهداءکنندگان

- ۱- برآورد خون مورد نیاز در کشور در سطح ملی و منطقه‌ای
- ۲- بررسی علل عدم مراجعه مجدد اهداکنندگان از دست رفته (Lapsed Donor) و ارائه راهکارها
- ۳- بررسی وضعیت موجود تیم‌های سیار خونگیری در کشور و راهکارهای ارتقا
- ۴- بررسی مشارکت اجتماعی اهداکنندگان در سایر فعالیت‌های داوطلبانه
- ۵- بررسی نقش مدیریت و زیرساخت‌ها در افزایش خونگیری
- ۶- تجربیات سایر کشورها در بهره‌گیری از سازمان‌های مردم‌نهاد در اهدای خون، پلاکت و پلاسما
- ۷- بررسی وضعیت موجود تجهیزات معاینه اهداکنندگان و پیشنهاد روش‌های معاینه
- ۸- مداخلات منجر به افزایش جذب اهداکنندگان بار اول کم‌خطر
- ۹- مداخلات منجر به افزایش تبدیل اهداکنندگان بار اول به مستمر
- ۱۰- مداخلات منجر به افزایش تبدیل اهداکنندگان با سابقه به مستمر
- ۱۱- راهکارهای افزایش آگاهی اهداکنندگان
- ۱۲- مداخلات منجر به افزایش اهدای خون بانوان
- ۱۳- موانع موجود در جذب زنان به عنوان اهداکننده خون
- ۱۴- مداخلات منجر به افزایش اهدای خون جوانان
- ۱۵- اثربخشی استقرار سیستم E-Recruitment در کشور
- ۱۶- طراحی و استقرار گروه‌های داوطلبانه در جذب و حفظ اهداکنندگان
- ۱۷- بررسی نقش تغییرات دموگرافیک بر اهدای خون و ارائه راهکارها
- ۱۸- مداخلات منجر به افزایش اهدای خون در جمعیت‌های با تحصیلات دانشگاهی
- ۱۹- مداخلات منجر به افزایش جذب و حفظ اهداکنندگان با Rh⁻ با تأکید بر O⁻ و نقش آن در مدیریت بحران
- ۲۰- طراحی و استقرار مدل‌های مبتنی بر فرهنگ به منظور افزایش اهدای خون در میان اقلیت‌های مذهبی
- ۲۱- مداخلات منجر به کاهش واکنش‌های ناشی از اهدای خون
- ۲۲- مطالعه روند واکنش‌های ناشی از اهدای خون در ایران و جهان و پیشنهادات مبتنی بر کاهش آن
- ۲۳- کارایی روش‌های ضد عفونی بازوی اهداکنندگان
- ۲۴- بررسی وضعیت موجود اهدای خون در ایران و جهان
- ۲۵- مداخلات منجر به افزایش رضایتمندی اهداکنندگان
- ۲۶- ارتقا برنامه مدیریت ذخایر خون و فرآورده‌ها و شبکه خونرسانی
- ۲۷- بررسی وضعیت موجود معافیت از اهدای خون در ایران و جهان
- ۲۸- بررسی اثربخشی معیارهای انتخاب اهداکنندگان

اولویت‌های پژوهشی موسسه عالی آموزشی و پژوهشی طب انتقال خون

فروردین ماه ۱۳۹۳

سلامت خون

- ۱- مداخلات منجر به افزایش سلامت خون
- ۲- مداخلات منجر به کاهش عفونت‌های باکتریایی در واحدهای پلاکت
- ۳- ارزیابی روش‌های اجرایی موجود در زمینه افزایش سلامت خون در سازمان انتقال خون
- ۴- ارزش و الزامات بهره‌برداری از روش‌های نوین در ارتقا سلامت خون
- ۵- بررسی روند شیوع عفونت HIV در اهداکنندگان، جامعه و گیرندگان خون در کشور
- ۶- بررسی روند شیوع عفونت HBV در اهداکنندگان، جامعه و گیرندگان خون در کشور
- ۷- بررسی روند شیوع عفونت HCV در اهداکنندگان، جامعه و گیرندگان خون در کشور
- ۸- ارزیابی تهدیدهای ناشی از بیماری‌های عفونی نوپدید و باز پدید در انتقال خون و کاهش خطر
- ۹- نقشه جغرافیایی عفونت‌های قابل انتقال از طریق خون به منظور شناسایی سالم‌ترین گروه‌های جمعیتی کم خطر (Low-Risk Population)
- ۱۰- تخمین خطر باقیمانده عفونت‌های ناشی از انتقال خون
- ۱۱- بررسی وضعیت موجود عفونت‌های قابل انتقال از طریق خون
- ۱۲- مطالعات مرتبط با Technical Improvement در زمینه‌های تشخیصی و کاهش عفونت‌های قابل انتقال از طریق خون
- ۱۳- بررسی فاکتورهای خطر عفونت‌های قابل انتقال از طریق انتقال خون به منظور ارتقای سلامت خون
- ۱۴- اعتبارسنجی و اعتباربخشی فرآیندهای مرتبط با سلامت خون
- ۱۵- بررسی و ارائه راهکارهای کاهش بار میکروبی در پسماندهای انتقال خون

گلبول های قرمز و گروه های خونی

- ۱- تولید کیتها و آنتی بادی های مورد استفاده در بخش سرولوژی و روش های سریع کیت سنجش هموگلوبین
- ۲- ایمونوهماٹولوژی: شیوع واکنش های آلوایمونیزاسیون در بیماران دریافت کننده خون، آزمایشات سازگاری، واکنش های ناشی از تزریق گلبول های قرمز، آنتی ژن های سطحی گلبول قرمز، آنتی های همولتیک، اتوایمونیتی در اهداکنندگان و در بیماران و تأثیر آن بر طول عمر گلبول های قرمز و میزان مصرف خون
- ۳- روش های تهیه و فرآوری محصولات نوین گلبول قرمز
- ۴- بهبود کیفیت فرآورده های گلبول های قرمز (RBCs)
- ۵- ارزیابی اثرات محیطی بر روی کیفیت بقا و سلامت گلبول های قرمز
- ۶- گروه های نادر خونی
- ۷- کاهش آسیب های ناشی از نگهداری (Storage lesion) و افزایش طول عمر نگهداری RBCs
- ۸- ژنوتیپ گروه های خونی
- ۹- توسعه روش های تشخیصی غیر تهاجمی قبل از تولد در ناسازگاری های مادر و جنین
- ۱۰- ارزیابی اثر بخشی فرآورده ها و داروهای جایگزین گلبول خون

پلاکت

- ۱- ارتقای کیفیت تولید و نگهداری پلاکت و تنوع در روشهای تولید آن
- ۲- تشخیص، کنترل و جلوگیری از عوارض غیر ایمنی تجویز پلاکت با تأکید بر آلودگی‌های میکروبی
- ۳- اثر بخشی بالینی و بهبود الکوی مصرف فرآورده‌های پلاکتی
- ۴- مطالعات علوم پایه در حوزه تحقیقات پلاکتی، سیستم هموستاز و واکنش‌های متقابل لکوسیت و پلاکت
- ۵- ایمنولوژی پلاکت و عوارض ایمونولوژیک تجویز پلاکت
- ۶- ارزیابی اثر بخشی داروها و جایگزین‌های مصرف پلاکت
- ۷- مطالعات بالینی و تشخیصی در حوزه بیماری‌های اکتسابی و مادرزادی پلاکتی و انعقادی
- ۸- مطالعات مرتبط با ایمنوبیولوژی گرانولوسیت‌ها

پلاسماداروهای مشتق از آن

- ۱- برآورد میزان مصرف و تقاضای پلاسما، انواع پلاسما هیپرایمیون و داروهای مشتق از آن در کشور
- ۲- راهکارهای افزایش کمیت پلاسما Source و Recovered
- ۳- بهینه سازی مصرف پلاسما بیمارستانی
- ۴- راهکارهای ارتقا کیفیت پلاسما از خونگیری تا انجماد جهت افزایش بازده داروهای مشتق از پلاسما
- ۵- چالش‌های پیش رو در اهدای خون و اهدا پلاسما، تاثیرات متقابل و راهکارهای گسترش
- ۶- بازنگری استانداردهای سیستم کیفیت در زمینه پلاسما و مشتقات پلاسمایی و پالایش قراردادی پلاسما
- ۷- استفاده از تکنولوژی‌های نوین در تهیه مشتقات پلاسمایی
- ۸- استفاده از تکنولوژی‌های نوین غیر فعال‌سازی ویروسی در تهیه مشتقات پلاسمایی
- ۹- معتبرسازی (Validation) تکنولوژی‌های جدید تهیه مشتقات پلاسمایی و غیر فعال‌سازی ویروسی
- ۱۰- بومی‌سازی تکنیک‌های تهیه مشتقات پلاسمایی با امکانات موجود در مقیاس تولید انبوه
- ۱۱- استحصال دیگر پروتئین‌های پلاسمایی غیر از فاکتورهای انعقادی، آلبومین و ایمونوگلوبولین
- ۱۲- فرآورده‌های نو ترکیب پروتئین‌های پلاسمایی و تهیه آنتی‌بادی‌های منوکلونال ضد گروه‌های خونی
- ۱۳- استقرار GMP و تضمین کیفیت در تولید پلاسما Source و Recovered
- ۱۴- ممیزی فرآیندهای مرتبط با تولید پلاسما و تهیه داروهای مشتق از آن در کشورهای جهان
- ۱۵- بهره‌برداری از تکنیک‌ها و روش‌های نوین در کنترل کیفی محصولات حد واسط و نهایی در تهیه و تولید محصولات مشتق از پلاسما

انتقال خون بیمارستانی

- ۱- بررسی وضعیت موجود مصرف خون و فرآورده‌ها در کشور و جهان
- ۲- تدوین راهنمای نحوه مصرف خون و فرآورده‌های خون در مراکز درمانی و اجرای پایلوت
- ۳- راهنمای استفاده از جایگزین‌های خون آلوژنیک و اجرای پایلوت
- ۴- بررسی پیامدهای کوتاه مدت و بلند مدت تزریق خون و فرآورده‌ها در مراکز درمانی
- ۵- بررسی هزینه- فایده ناشی از مصرف Pooled-Platelet در مراکز درمانی
- ۶- بررسی وضعیت تعرفه خون و فرآورده‌های خون در دنیا
- ۷- بررسی هزینه اثر بخشی ناشی از مصرف فرآورده‌های کم لکوسیت
- ۸- اجرای مداخلات منجر به مدیریت مصرف خون در مراکز درمانی
- ۹- بررسی برنامه‌های مدیریت مصرف خون در جهان
- ۱۰- راهکارهای بهبود تشخیص (بالینی-آزمایشگاهی) عوارض ناشی از تزریق خون
- ۱۱- بررسی وضعیت زنجیره سرد پس از ترخیص خون در مراکز درمانی
- ۱۲- بررسی وضعیت کمیته‌های بیمارستانی در کشور و جهان
- ۱۳- استقرار کمیته بیمارستانی و تأثیر آن بر مدیریت مصرف خون
- ۱۴- بررسی نقش سیستم هموویژیلاانس در مدیریت مصرف خون و پیامدهای ناشی از انتقال خون
- ۱۵- طراحی و استقرار سیستم مدیریت ذخایر خون در مراکز درمانی
- ۱۶- طراحی و استقرار نرم‌افزار مدیریت ذخایر خون در مراکز درمانی
- ۱۷- بررسی وضعیت مصرف خون شسته شده در مراکز درمانی
- ۱۸- بررسی وضعیت مصرف IVIG در کشور و جهان

سلول های بنیادی

- ۱- بررسی راهکارهای جذب اهداکنندگان سلول های بنیادی خونساز
- ۲- اثر بخشی نحوه انتخاب اهداکنندگان سلول های بنیادی خونساز بر سلامت و کیفیت نمونه
- ۳- توسعه سیستم نرم افزاری اطلاعات اهداکنندگان سلول های بنیادی خونساز و ارتقای امنیت سیستم
- ۴- نیازسنجی و امکان سنجی وجود سامانه نرم افزاری یکپارچه اطلاعات اهداکنندگان سلول های بنیادی و بافت ها در سطح ملی
- ۵- تولید فرآورده ها و reagent های لازم در انجام تحقیقات مرتبط با سلول های بنیادی از جمله انواع آنتی بادی های مونوکلونال ضد $CD34^+$ ، $CD133$ و سایر مارکرهای مورد نیاز مرتبط، فاکتورهای رشد مشتق از سلول ها و سایتوکاین های لازم در زمینه رشد و تکثیر SC، محیط های کشت لازم
- ۶- پروژه های مرتبط با استقرار مباحث تضمین کیفیت (بویژه معتبرسازی) در فرآیند تهیه تا توزیع فرآورده ها و محصولات نهایی سلول بنیادی
- ۷- پروژه های مرتبط با تعیین و ارتقای استانداردهای بانک خون بندناف و مرکز سپاس
- ۸- پروژه های مرتبط با ارزیابی کیفی محصولات سلول های بنیادی
- ۹- بررسی هزینه- اثر بخشی بانک بندناف خصوصی و عمومی
- ۱۰- بررسی و مطالعه به منظور تدوین سیاست ها در زمینه سلول های بنیادی و پیوند بافت و سلول

اقتصاد و انتقال خون

- ۱- مطالعه تأثیر مدیریت ضایعات خون و فرآورده ها بر اقتصاد انتقال خون
- ۲- بررسی هزینه‌های تولید پلاکت به روش مختلف مانند RPR و Buffy coat و مقایسه اثرات آن در بیماران
- ۳- بررسی اقتصاد انتقال خون و هزینه‌های تمام شده محصولات و راهکارهای کاهش هزینه
- ۴- مقایسه هزینه‌های جمع‌آوری خون در مراکز ثابت و سیار
- ۵- مطالعه هزینه-فایده (Cost effectiveness) متمرکز کردن آزمایشگاه‌های غربالگری و سرولوژی در انتقال خون
- ۶- مطالعه هزینه-فایده محصولات فرآورده‌های نوین انتقال خون و جایگزین‌های خون و فرآورده
- ۷- بررسی هزینه-فایده اهدای خون بانوان

آموزش دانشجویان

- ۱- ارزیابی توانمندی فارغ التحصیلان رشته هماتولوژی و بانک خون در ارائه خدمات انتقال خون
- ۲- بررسی وضعیت موجود رشته‌های مرتبط با طب انتقال خون در جهان به منظور بازنگری برنامه‌های آموزشی
- ۳- ارزیابی فارغ التحصیلان رشته هماتولوژی و بانک خون از موسسه عالی آموزشی و پژوهشی طب انتقال خون در ۱۰ سال اخیر
- ۴- بررسی رشته‌های آموزشی مورد نیاز در حیطه خدمات انتقال خون
- ۵- بررسی مهمترین موانع در امر یادگیری و آموزش دانشجویان و ارائه راهکارها

اولویت‌های پژوهشی موسسه عالی آموزشی و پژوهشی طب انتقال خون

فروردین ماه ۱۳۹۳

اخلاق، حقوق، روابط عمومی و پرسنلی

- ۱- اخلاق و حقوق در طب انتقال خون
- ۲- بررسی چالش‌های حقوقی و اخلاقی مرتبط با عفونت‌های قابل انتقال از طریق خون
- ۳- بررسی نقش رسانه‌های عمومی در زمینه انتقال خون در کشور و جهان
- ۴- رضایتمندی کارکنان انتقال خون و مداخلات منجر به ارتقای وضعیت
- ۵- انتقال خون در بحران و حوادث و سوانح
- ۶- بررسی نقش رشته تحصیلی در میزان کارآیی پرسنل فنی انتقال خون و پیشگیری از بروز خطا